George Dumitru
Dreptul de a sta

Totul a început dintr-odată. Când mă aşteptam mai puțin.

- M-am săturat, izbucni revoltată, m-am săturat, nu mai suport, am obosit, m-ai obosit!

Am privit-o uimit peste ochelari.

-Păi odihneşte-te, i-am răspuns. Uite, aşază-te aici lângă mine, am mângaiat salteaua moale pe care stăteam tolănit într-o rână.

-Tu eşti tâmpit sau vrei să mă scoți de tot din sărite? aproape urlă. Am obosit să te văd tot timpul nefăcând nimic, să fac de mâncare pentru tine şi să ți-o aduc la nas, după opt ore de muncă, să iți spăl hainele împuțite şi stătute şi să sper că o să te schimbi!

Îşi aruncase poşeta zornăitoare pe un fotoliu şi rămăsese în mijlocul camerei cu fulgere în priviri. O clipă mi-a trecut prin cap că era posibil chiar să vorbească serios.

-Dragă, ce dracu ai? am încercat să o calmez păstrând un ton cald. Linişteşte-te, că nu a venit sfârşitul pământului.

-Nu înteleg cum de poți fi atât de nesimțit, şuiera ea. În fiecare zi îmi spun asta de zeci şi zeci de ori. Nu înteleg cum poți să stai atâta timp fără să mişti un deget, ca o larvă, fără nici o mustrare de conştiință.

-Nu e greu, am asigurat-o. Poți să încerci şi tu. Dacă vrei, te învăț.

Apoi îmi aşezai perna sub cap cu gesturi moi, umflând-o puțin, să-mi fie mai comodă.

Rămase cu gura căscată. Pentru o clipă se blocă, nu mai ştiu ce să zică. Apoi urmă o cascadă de cuvinte, spuse pe acelaşi ton înalt, fără pauze, perfect legate între ele.

-…aşa că m-am hotărât să plec, încheie apăsat.

Apăsarea aceea mă făcu atent pentru un moment

-Unde să pleci? ridicai o sprânceană. E frig afară. Uite, a început ploaia, poate să te trăznească vreun fulger şi nu avem bani de spitalizare.

-Păi nu avem, cum să avem dacă muncesc doar eu? De unde bani?

Avea încă geaca de fâş pe ea, asta m-a mirat, niciodată nu stătea îmbrăcată în casă.

-Vezi că ai uitat să te dezbraci, i-am atras atenția. O să ți se facă cald, până la urmă aştia au dat drumul la calorifere. Auzi cum susură apa prin țevi? Nu este minunat?

-Tu nu ai auzit? Eu cu cine vorbesc aici de jumătate de oră? Cum să mă dezbrac dacă plec?

Înhăță furioasă poşeta şi se îndreptă spre uşă. Începuse să mă plictisească cu atitudinea asta a ei, aşa că mă gândii să intervin.

-Stai, mai stai puțin. Nu pleca încă.

Se opri neîncrezătoare.

-Mi-e foame, îi aruncai. Nu faci o omletă? N-am mâncat mai nimic toată ziua.

Îmi trânti o înjurătură grosolană şi închise uşa după ea.

"Iată-mă singur", mi-am zis uitându-mă în tavan. Apoi mi-am pus mâinile sub cap şi am căzut într-o toropeală plăcută.

M-am trezit târziu, puțin după miezul nopții, cu o foame de lup. Am deschis ochii mari trecând în revistă alternativele ce mi se ofereau. Să-mi fac o omletă. Sau un sandviş. Sau să cobor la McDonald's pentru un hamburger insipid. Nici una nu mi se părea atrăgătoare, mai ales că mă împovăra o lene greoaie. Am optat pentru o gură de apă minerală din sticla de plastic de la capul patului şi pentru continuarea somnului. Am dormit chinuit, cu lumina aprinsă, cu stomacul încrâncenat şi mintea străbătută de vise ciudate şi intense.

Dimineața fu şi mai rău. Foamea mi se accentuase, aproape mă gâtuia, respiram greu. Mă trezeam din oră în oră, cu capul vâjâind şi senzația că patul se rotea dement prin cameră. Stăteam ghemuit cu genunchii la piept dorindu-mi ca starea aceasta de discomfort să înceteze brusc, când se deschise uşa de la intrare.

-Nu te deranja să te ridici din patul tău iubit, o auzii, am venit doar să imi iau nişte lucruri.

-Mi-e foame! strigai în direcția ei.

-Nu mă interesează, îmi replică, nu mai este problema mea. Du-te şi fă-ți de mâncare.

Scoase dintr-un dulap o geantă de voiaj şi începu să o umple cu haine.

-O să vezi şi tu, în sfârşit, ce înseamnă să trăieşti, continuă pe acelaşi ton înțepat.

Atunci mi-am dat seama că trebuie să aplic o strategie. Cu greu mă ridicai în capul oaselor şi abordai o mimică tristă.

-Unde te duci?

-Nu cred că mai contează acum….

-Unde o să stai?

-La o prietenă, nu o cunoşti, tu nu cunoşti pe nimeni, ți-e frică de oameni.

Am închis ochii, i-am strâns puternic, şi am spus ținându-mi răsuflarea:

-Azi o să-mi caut de lucru. Mi-am dat seama că ai dreptate.

Apoi am dat drumul aerului să intre. Mă simțeam epuizat. Nu făcu nici o mişcare în plus, ca şi când nu auzise. Continuă să îşi îndese pulovărele de lână în geantă, trase fermoarul, apoi o puse uşurel, cu grijă parcă să nu o rupă, lângă uşa dulapului de lemn. Se aşeză pe pat, foarte aproape de mine, îi vedeam rozul fardului acoperindu-i obrajii plânşi, şi mă privi atent, scrutător. Am încercat să afişez o mutră cât mai inocentă.

-Nu te cred, spuse într-un sfârşit, şi se ridică brusc. Dar nu se îndreptă spre ieşire, cum mă asteptam, ci spre bucătărie.

Reuşisem. În câteva minute înghițeam o omletă bine făcută, care mi se păru cea mai bună mâncată până atunci.

Dar ştiam că această stare de fapt nu avea să dureze prea mult. Ştiam că mă aflam pe un butoi cu pulbere care ar fi putut exploda oricând, aşa că mi-am cumpărat, chiar în acea zi, un ziar şi, sub privirile ei încă neîncrezătoare, am înconjurat cu o cariocă neagră câteva oferte de muncă.

-Mâine o să mă duc aici, i-am spus seara, când se întoarse de la lucru. Şi am pus degetul pe un anunț cu litere de-o schioapă. Am vorbit cu ei la telefon. Să vin mâine, aşa au spus.

Nu zise nimic, dar îmi făcu de mâncare şi mă servi la pat.

A doua zi m-am trezit devreme, m-am bărbierit, mi-am pieptănat părul cu cărare într-o parte (după ce l-am uns din belşug cu gel, stătea lipit de țeastă, ziceai că l-au lins o duzină de mâțe în călduri) şi am plecat la primul meu interviu.

-Cum vă numiți? mă întrebă profesional domnişoara din fața mea. Stătea pe scaun în spatele unei mese cu picioare de fier, parcă eram într-o cantină studențească.

-Patapievici, i-am răspuns foarte serios. H.R., am adăugat.

-Poftim?

Era nedumerită.

-H.R. Continuarea numelui. Aşa mă cheamă. H punct, R punct.

-Păi ce nume e ăsta? mă privi neştiind dacă să surâdă sau să se enerveze.

-Nume ca toate numele. Ce întrebare e asta? am repezit-o.

Pesemne alese să se enerveze, căci tăcu brusc şi începu să completeze un fel de formular.

-Cu ce v-aţi ocupat înainte?

-Înainte de ce?

-Înainte de a veni aici.

-Păi...cu nimic, am ridicat din umeri. Cu ce să mă ocup? Este obligatoriu? făcui puţin pe speriatul.

-Nu, nu, încercă domniţa să mă liniştească. Dar aţi fi avut mai multe şanse cu ceva experienţă. Ce ştiţi să faceţi? continuă seria de întrebări.

-Păi...nimic, i-am răspuns. Să stau. Mă rog, şi din când în când să mă gândesc la câte ceva. De pildă acum câteva zile m-am gândit la pietre. Ciudate obiecte pietrele astea, nu credeti? Apoi, cred că în aceeaşi zi, nu sunt sigur, în ultimul timp memoria îmi cam joacă feste, am început să mă gândesc la sârmă. Ghimpată. Dar nu numai. Şi la garduri.

- De sârmă? îndrăzni să mă întrerupă însă fără să mă privească.

- De sârmă. Dar şi de piatră. Şi uite aşa, cele două gânduri ale mele se contopiră şi deveniră unul singur. Piatră şi sârmă, piatră şi sârmă, ghemuri, ghemuri, ghemuite. Nu vi se pare interesant? Cum comunică lucrurile între ele prin intermediul unui simplu gând aparent fără nici o semnificatie? Eu rămân de fiecare dată uimit.

Notă în continuare ceva pe foaia din faţa ei, ca şi când nu auzise nimic din ceea ce îi pălăvrăgisem, apoi îşi ridică privirile.

-Domnule Pata...

-pievici, o ajutai. H.R.

-Domnule Patapievici, reveni ea, vă multumesc. O să vă contactam noi, după ce, în prealabil, vom audia mai multe persoane.

-Credeti că am vreo şansă? mă ridicai. Adică...concurenţa...e acerbă?

-Sincer deocamdată nu ştiu, surâse, sunteţi primul care aţi venit. O să aflu mai încolo, peste câteva zile. Dar...hm...cu pregătirea dumneavoastră...mă cam îndoiesc.

-Păi am studii superioare, făcui pe ofensatul. Nu aţi notat?

-Nu, că nu prea conteaza asta la noi.

-Nu? Atunci ce conteaza?

-Păi nu v-am spus? Experienţa....

I-am dat numarul de telefon (schimbând ultima cifră din doi în trei) şi am plecat spre casă cu gândul să trag cât mai repede un pui de somn. Obosisem.

-Or să mă caute ei, am răspuns întrebării mute de seara. Şi m-am cufundat într-un somn binefăcător.

În câteva zile m-am prezentat la un al doilea interviu. De data aceasta mi s-a cerut un Curriculum Vitae pe care l-am întocmit în grabă însă cu simț de răspundere, subliniind lucrurile semnificative cu tuş negru. M-am îmbrăcat frumos, mi-am pus pantalonii orange, cei cu bretele, o camaşă albă cu dungi, şi pe cap o bască gri. Arătam a intelectual veritabil, aşa că am ieşit mulțumit în stradă şi am luat un taxi până la sediul firmei respective.

-Domnul…Andronache Ciocan, mă măsura din ochi persoana din fața mea, înfoindu-se ca un curcan. Rămase o clipă fixat cu privirea pe bretelele mele, cred că îl atrăgeau într-un fel misterios. Am citit bine nu? întrebă apoi arătându-mi foaia pe care îmi trecusem datele personale.

-Da, ați citit bine, îi răspunsei aşezându-mă.

-Profesia…scriitor, ia te uită dom'ne! lăsă să îi scape un strigăt, de parcă s-ar fi speriat de un atac aerian. Işi roti ochii încercănați ca şi când ar fi vrut să-şi caute repede un adăpost şi se ridică pe jumătate de pe scaunul cu spătar de piele în care era afundat. Păi ştiți că sunteți primul scriitor pe care îl cunosc? continuă aproape şoptit. Adică de cunoscut mai cunosc eu, aşa, de la televizor, dar dumneavoastra sunteți aici, în carne şi oase!

-Sunt onorat, îi răspunsei încercând să adopt un aer modest.

-Eu, eu sunt onorat, se grăbi el să spună. Si? Ce cărți ați scris? mă întrebă cu o curiozitate gâtuită.

-Păi…nici una încă. Însă am multe proiecte.

-Nici una? se dezumflă.

Îl dezamăgisem. Îşi lăsă corpul obez să alunece la loc pe scaun şi îşi cuprinse nara stângă între degetul mare şi cel arătător, trăgând din cand în când de ea cu un aer absent.

-Păi ce scriitor sunteți dumneavoastră, aşa, fără să fi scris vreo carte?

-De când trebuie să scrii cărți ca să fii scriitor? Asta nu este o regulă. Şi v-am spus, am multe proiecte, făcui pe supăratul.

-Hm… proiecte…dar proiectele nu sunt cărți domnul meu, nu sunt cărți…spuse aproape visător, coborându-şi privirile către hârtia ce reprezenta CV-ul.

-Păi nu, dar sunt atât de aproape să devină…De exemplu, mă avântai eu, ultimul proiect, cel la care lucrez acum, mi se pare foarte interesant.

-Da? interveni distrat, cu gândul aiurea. Şi despre ce este vorba?

Era clar, nu îi mai prezentam interes. Se uită la ceas, vroia să mă expedieze. Nu i-am dat satisfacție, ci am continuat să vorbesc.

-Este despre melci.

Ciuli urechile.

-Despre melci? Cum aşa? Scrieti cărti de bucate?

-Nu, nici vorba. Este ceva…să-i spunem fantastic. Personajul acesta al meu se va trezi într-o dimineața transformat în melc. Înțelegeti? Exact ca în Kafka, punctai.

-Înteleg…

-Ați citit Kafka? Daca da, atunci o să vă dați seama uşor cum stau lucrurile.

-Sincer să fiu, spuse puțin fâstâcit cu privirea pe ceas, nu am citit…Poate doar în liceu, atunci mai citeam câte ceva, dar nu, nu îmi amintesc. Cum ați spus? Kafka? Nu… Ştiți, schimbă tonul într-unul mai ferm, la şi zece mai am o întrevedere, dacă nu vă supărați…

Mă făcui că nu aud şi continuai încălzit.

-Păi se trezeste el de dimineata şi observă că nu mai are picoare. Se târăşte până la oglindă şi ce să vezi? Un ditamai melcul! Vă dați seama? Ei şi aici intervine drama lui. Cum să se descurce el ca melc în secolul ăsta al vitezei? Totul acum se face pe fugă, se mănâcă pe fuga, se stă la budă pe fugă, se doarme pe fugă, vedeți? Totul trebuie făcut repede, iar el, culmea ironiei, devenise melc!

Şi aici începui să râd în hohote, ținându-mă cu mâinile de burtă. Mă privi întâi surprins, apoi afişând un fel de milă îmi spuse compătimitor:

-Domnul meu, mă tem că dumneata nu eşti în toate mințile…Păi noi suntem o companie serioasă, noi nu avem nevoie de chestii din acestea, noi nu ne pierdem timpul domnule cu prostii, şi la prostii accentuă şi ridică vocea, noi nu ne jucam domnule de-a scriitorii, noi muncim! Producem! Aşa că vă rog, se temperă, lăsați-mă, am o întrevedere în cinci minute, scutiți-mă de melcii dumneavoastră… Nu vă puteți angaja aici la noi, nu aveți pregătirea necesară…la revedere!

Am ieşit hohotind, nu înainte însă să îi smulg CV-ul din mâini, gândind că poate o să mai am nevoie de el pe viitor, şi că nu ar avea rost să-l mai scriu o dată....

-Nu am corespuns, i-am spus înfulecând tocănița picantă pe care mi-o pusese în față. Dar nu e nimic...O să mai încerc, am continuat între două înghițituri. Apoi m-am aruncat în pat să îmi fac siesta. Fusese o zi plină.

Am mai câştigat câteva zile, făcându-mă că îmi caut în continuare de lucru. Nu îmi spunea nimic, aproape ca nici nu mi se adresa. Venea seara, ca de obicei, punea masa, mă servea, evitând să mă privească în ochi. Pe muteşte. Iar eu îi fâlfâiam "Romania Libera" pe lângă urechi zâmbind îngereşte. Tot pe muteşte.

Până când, într-o zi, îmi vorbi scurt.

-Nu ai găsit nimic?

-Ce să găsesc? îmi încreții fruntea. Uitasem.

-De lucru.

-Încă nu, îmi amintii brusc. Aaa...mâine, uite, mâine trebuie să mă duc undeva. Caută agenți de vânzări. Şi alergai febril după ziar. Uite aici, i-am băgat sub nas un anunț expirat.

-Aha, bine. Şi tăcu la fel de brusc cum începuse. Dar îmi dădu de mâncare, ceea ce mă bucură şi mă linişti deopotrivă.

Anunțurile cu agenți de vâzări erau la ordinea zilei, se pare că era munca cea mai solicitată din câte exista. Aşa că nu avui probleme în a-mi găsi o ofertă a doua zi. M-au şi chemat, îin aceeaşi după amiază, aşa că am îndesat din mers CV-ul cel vechi în buzunar, şi m-am prezentat la întalnire cu inima uşoară, gândind că aşa o voi mai lungi cel puțin o săptămână.

De data aceasta dădui peste un slăbănog a cărui cravată roşie atârna depresiv, mişcându-se ca o pendulă, în timp ce el îmi parcugea în diagonală datele personale.

-Mda, zise ridicându-şi brusc ochelarii pe nas, cu mijlociul mâinii drepte. Apoi mă privi analizându-mă pe toate părțile, parcă eram la piață. Işi părăsi scaunul dându-mi ocol, credeam că o să mă miroasă ca pe o bucată de slănină, să verifice dacă nu cumva m-am stricat. Am adoptat poziția de drepți, ca la armată, îmi arătaseră şi mie alții cum e. Rămăsesem în picioare, nu mi se spusese să iau loc, în plus nu vedeam nici un al doilea scaun în încăperea aceea fără ferestre.

-Foarte bine, îşi frecă mâinile osoase aşezându-se şi notând repede ceva pe o bucăţică minusculă de hârtie. Aşa…când puteţi să începeţi? mi se adresă direct.

-Ce să încep? am răspuns mirat.

-Lucrul.

-Ce lucru?

-Păi de ce aţi venit aici? i se miscă sus-jos mărul lui Adam. Nu mai văzusem unul aşa de ascuţit şi proeminent până acum, era mai degrabă o pară decât un măr, ce parcă vroia cu orice preţ să işi părăsească învelişul de piele şi să îşi ia zborul, eliberându-se. Am rămas fascinat, cu ochii acolo, la gâtul lui subţire.

-Poftim? reuşii într-un târziu să îmi revin.

-V-am întrebat de ce aţi venit aici, se scărpină după ureche. Avea o pată roşie în spatele urechii stângi, problabil o muşcătură de tântâr, sau ploşniţă, sau, de ce nu, vreun păianjen, cine ştie în ce condiţii locuia.

-A, păi ştiţi…m-am bâlbâit eu. Apoi m-am dezmeticit şi am continuat hotărât. Să ştiţi că eu sunt un om singur…adică, cum să vă spun, nu prea cunosc multa lume. Nu prea ies din casă. Şi nici nu am prea multe activităţi. De fapt mai mult stau degeaba. E plăcut să ştiţi, făcui o paranteză. Dar într-o zi m-am trezit cu un gând. Să caut. Să caut ceva. Un om nu este complet până nu caută. Căutarea face parte din viaţă, este, cum s-ar zice, chitesenţa ei. Şi m-am decis să caut un loc de munca, poate aşa, cine ştie, mai cunosc şi oameni. Şi astfel…

-Şi cum a mers? mă întrerupse el. Cât timp vorbisem mă privise foarte atent, sorbindu-mi cuvintele, fapt care mă cam dezarmă.

-Ce să mearga? am întrebat zăpăcit.

-Aţi cunoscut persoane interesante?

-Ah, da, foarte interesante…Dar cam obositoare să ştiţi. Şi astfel am ajuns la dumneavoastră, am încheiat dintr-o răsuflare.

-Foarte bine, foarte bine aţi făcut, zâmbi bătând cu degetele în masa de lemn din faţa. Era o masă foarte joasă, părea extrem de înalt stând acolo, pe scaun, un struţ cu capul în vânt, adulmecând parcă împrejurimile. Aşadar, reveni, când sunteţi dispus să începeţi?

Începuse să mă enerveze.

-Ce să încep domnule? m-am răţoit.

-Lucrul, îmi răspunse afişând acelaşi surâs tâmpit. Nu de asta aţi venit aici?

Atunci mi-am dat seama ca era complet idiot.

-Păi nu v-am spus de ce am venit? Doar v-am povestit adineauri, am continuat pe acelaşi ton răstit.

-Să ştiți că munca aceasta pe care o s-o faceți, continuă aranjându-şi cravata cu un gest scurt, neluînd în seama izbucnirea mea, este o bagatelă. Va trebui doar să plecați de aici cu cât mai multe articole de lenjerie de pat, să colindați câteva ore (de regula 8) prin oraş, şi să vă întoarceți cu cât mai puține înapoi. Pe lângă salariul fix, vă vom da şi cinci la sută din valoarea vânzărilor. Salariul fix este de două milioane impozabil. Întrebări?

Mă luase atât de repede încât nu am mai avut putere de reacție. L-am privit tâmp, nefiind în stare să articulez nici un cuvânt.

-Nici o întrebare, ok atunci, lucrurile sunt clare. Cred că puteți începe de mâine, nu? Vă aştept aici la opt. În regulă? îmi scutură mâna cu forță.

Mă trecură năduşelile. Omul acesta vroia să lucrez pentru el! Eu, să lucrez! Eu!

Am reuşit să bâgui aplecându-mă uşor deasupra mesei:

-Protestez.

Şi am ieşit fără a privi înapoi. Apoi, în drum spre casă, explodai. Să lucrez! îmi ziceam furios. Să lucrez eu, EU, pentru cineva, pentru oricine, să vând cearşafuri! Nu îmi venea să cred, rememoram scena şi pulsul mi se accelera, corpul îmi tremura din toate madularele, capul începea să îmi vâjâie amețitor.

-Protestez vehement, am strigat la şoferul de taxi după ce am trântit portiera, lăsându-l uimit cu banii în mână.

-Protestez, urlai în lift către vecina Costache care se închină repede, de doua ori, după ce îşi aşează precipitată sacoşile la picioare.

-Mă opun! intrai val-vartej în casă, unde o găsii călcând.

-Poftim? ridică privirea. Ce te-a apucat?

-Lupt!, am strigat. Lupt pentru dreptul de a sta. Mă opun tiraniei tale, mă opun dorințelor tale imposibil de satisfăcut, protestez!

Rezemă fierul de călcat de colțul mesei şi se ridică.

-În cazul ăsta plec.

-Drum bun şi cale bătută.

-Eşti sigur că asta vrei?

-Da. Şi m-am aşezat în pat, chinuindu-mă să mă calmez.

S-a îmbrăcat în tăcere, a umplut trei genți cu haine, a chemat un taxi la telefon şi a ieşit fără a-mi adresa vreun cuvânt.

A fost ultima oară când am mai văzut-o.

respiro©2000 All rights reserved.